

Interview met René Genet

Tekst en foto's Jeffrey Meijer

Historisch imkeren in de hortus

Imkeren in de Hortus Botanicus Amsterdam is imkeren op een historische plek. Redacteur Jeffrey Meijer ging samen met zijn vriendin Sharon op bezoek bij imker René Genet en vroeg hem waar hij op zo'n locatie op let. Zachtaardige bijen met weinig zwermdrang blijken een voorwaarde in een omgeving met veel bezoekers.

Op de fiets

Tijdens een schitterende lentedag in maart treffen wij René. "Het is een enorme eer om op deze plaats te mogen imkeren", beaamt René. "Ongeveer zestien jaar geleden ben ik begonnen als imker, de afgelopen vier jaar mocht ik de bijenstal van de Hortus Botanicus beheren." Hier staan vier volken en op twee andere plaatsen in Amsterdam Oost heeft hij nog in totaal zes volken. "Ik rij heerlijk op de fiets door de stad naar de bijtjes. Tien volken is daarom wel het maximum dat ik aanhoud. Het is heel verleidelijk om nog meer volken te houden, maar op een gegeven moment loop je achter de feiten aan. Het slepen en het opslaan van alle kasten en onderdelen is toch wel een hele toestand. In het begin imkerde ik met spaarkasten, maar tegenwoordig met Dadant. Deze grotere kasten geven de bijen voldoende ruimte. Het hele jaar staan de bijen op één broedbak. Zodra de tijd rijp is komt daar een honingkamer bovenop. Niet meer, dat scheelt mij een hoop opslagruimte en gesleep!"

Buckfast

Omdat de bezoekers van de Hortus heel dicht bij de bijenstal kunnen komen, krijgt René regelmatig belangstellenden in de bijenstal. Veel Britse bezoekers komen naar de Hortus en dit zijn ook vaak imkers. Blijkbaar is er toch echt een aantrekkingskracht tussen imkers en botanische tuinen. Vanwege alle bezoekers imkert hij uitsluitend met raszuivere Buckfastbijen uit Marken. Dit bevalt hem zeer goed. "Door de zachtaardigheid van de bijen kunnen en durven mensen dichtbij te komen, wat weer een leuke interactie geeft. Nog een voordeel: de bijen hebben nauwelijks zwermdrift. Iets wat zeer wenselijk is. Het zal mij toch niet gebeuren dat mijn bijen in een speciale boom komen te hangen waarbij er een kostbare tak moet worden afgezaagd. Of dat de zwerm op het terras een nieuwe woonplaats vindt."

Amsterdamse honing

De honing die René oogst is te koop in de winkel van de Hortus. Echte Hortus Botanicus-honing. "Nou ja, de Hortus is natuurlijk niet de enige plaats waar de bijen op vliegen", zegt René. "Er zijn genoeg tuintjes, dakterrassen en parken in de buurt. En heel veel lindebomen." Amsterdam is een echte migranten- en toeristenstad. Dat merken de imkers uit de stad ook. Vaste klanten hebben de meeste imkers niet. Daarom heeft René de website amsterdamsehoning.nl gemaakt. De bedoeling van de website is om inwoners van Amsterdam in contact te brengen met een imker uit hun eigen buurt, zodat ze honing lokaal kunnen kopen.

Nosema

"Het is mooi weer, laten we naar de bijenstal gaan", stelt René voor. "Drie volken lijken het goed te doen, over het vierde volk heb ik twijfels. Ik vermoed dat het om Nosema gaat", vertelt hij bezorgd. Onderweg naar de bijenstal vertelt

Hortus Botanicus Amsterdam

Tijdens de Allerheiligenvloed op 1 en 2 november in het jaar 1170 brak de Noordzee in de kop van Noord-Holland door de duinenrij heen. Grote delen van West-Friesland kwamen onder water te staan. Texel werd gevormd, net als de Zuiderzee en de Waddenzee. De bewoners die de storm wisten te overleven trokken naar het zuiden in de hoop daar een nieuw bestaan op te bouwen. Tijdens deze barre tocht belandden zij aan de rivier de Amstel waar een nederzetting werd gesticht. Amsterdam, geboren uit een storm, groeide uit tot een van de machtigste steden ter wereld.

In 1602 werd in Amsterdam de VOC opgericht. Vele jonge mannen gingen op reis naar Oost-Indië voor handel en oorlog. Degenen die terugkeerden waren vaak ziek of gewond en hadden medische zorg nodig. In die tijd heerste er in Europa de Zwarte Dood: de pest. Om die redenen stichtte de stad Amsterdam de Amsterdam Hortus Medicus, een tuin met medicinale planten ten dienste van chirurgijns en apothekers. Op deze historisch plek verzorgt imker René Genet de bijen.

René dat in 2023 alle bijenvolken waren overleden. De oorzaak: Varroa. Kennelijk was in dat jaar de behandeling tegen Varroa niet goed genoeg uitgevoerd. "Het is makkelijk om een of ander virus de schuld te geven, maar het is een goed begin om eerst bij jezelf de oorzaak te zoeken. Heel verdrietig, maar een harde leerschool." Hij voert trouw de zomerbehandeling na de zomeroogst en het oxaalzuur druppelen in de winter uit. Het darrenraat snijden vindt hij maar een lastig onderwerp.

"Als leraar bijengezondheid heb ik veel gelezen over Nosema, maar ik heb dat nog nooit meegemaakt. Het inwinteren gebeurt direct na de zomeroogst. Er moet altijd voldoende honing achterblijven voor het volk, de rest vul ik aan met invertsuiker. Dit specifieke volk had nog heel veel honing verzameld in het najaar en heeft dus geen invertsuiker gekregen. Wat heel bijzonder is, is dat juist dit volk het slechtst de winter is uitgekomen."

Redacteur Jeffrey Meijer en René Gennet bij de bijenstal van de Hortus

René Gennet inspecteert zijn volken

Wanneer René de kast van het vierde volk openmaakt blijkt het inderdaad om *Nosema* te gaan. De stank die uit de kast komt, maar ook de bruine slijmerige laag die over de raten heen ligt, bevestigen zijn vermoeden. "Wat zal ik met dit volk doen?", vraagt hij zich af. "Het volk afslaan of samenvoegen is geen goed idee, want ik wil niet dat dit volk andere volken besmet." Het volkje krijgt nog een kans. De overtollige ramen neemt René straks op de fiets mee naar huis. Hij zal de was omsmelten en de ramen desinfecteren of weggooien. Het volk krijgt nieuwe, schone, ramen in de hoop de besmetting de das om te doen.

Koninginnenteelt

René heeft koninginnenteelt zelf aangeleerd door schade en schande. Ouderwets met een boek op schoot, lezen en uitproberen. "Koninginnenteelt vind ik heel spannend. Je begint met een aantal larfjes, maar je weet nooit hoe groot de slagingskans is. Worden de larfjes wel groot genoeg, worden de jonge koninginnen goed bevrucht en door het volk geaccepteerd? Bij elke fase van het leven van de koningin vallen er een paar weg. De koninginnen die daadwerkelijk de eindstreep halen zijn dan ook ware kampioenen. Koninginnenteelt is echt wel iets waar ervaren imkers over na zouden kunnen denken. Zowel voor de leer als voor het plezier en het comfort tijdens het werken met de bijen."

Waar rook is, is de imker

Tijdens het werken met de bijen gebruikt René altijd zijn beroker. "Rook geven is een must!" legt hij uit. "Het is een aankondiging die je als imker aan het volk doet. Sommige imkers stoeien altijd met het goed laten branden van de beroker. Zelf gebruik ik hier hennepvezels voor. Dat werkt perfect, is heel goedkoop en het is makkelijk verkrijgbaar." Dat de bijen een positieve bijdrage geven aan de bestuiving in de Hortus moge wel duidelijk zijn. Bloemen worden goed bestoven waardoor er goede zaden gekweekt en geoogst kunnen worden. Die worden opgeslagen in de zogenaamde "zadenbank". Het leuke aan het verhaal is dat sommige zaden rook nodig hebben om (goed) te kunnen ontkiemen. René heeft een beroker geschonken aan de zadenbank om zo doelgericht rook aan deze zaden te kunnen geven. Over een mooie kruisbestuiving gesproken. ●